

*Yerelleşme-Merkezileşme Tartışmaları Ekseninde Yerel Yönetimlerde Reform: İngiltere ve Türkiye Üzerine Mukayeseli Bir Analiz**

Local Government Reform in the Axis of Decentralization-Centralization Debates: A Comparative Analysis of England and Turkey

Sefa USTA**
Elvettin AKMAN***
Mustafa KOCAOĞLU****

ÖZ

İngiltere örneği üzerinden hareketle yerel yönetim birimlerine ve yerel yönetimlerde reform çalışmalarına odaklanılan çalışmada, Anglo-Sakson yönetim geleneğine sahip İngiltere ile Kıta Avrupası yönetim geleneğine sahip Türkiye, yerel yönetimler çerçevesinde mukayese edilmektedir. Çalışmanın temel amacı merkezileşme ve yerelleşme kavramları çerçevesinde İngiltere'de ve Türkiye'de genelde kamu yönetiminde özelden ise yerel yönetimlerde yaşanan dönüşüm ve reform çabalarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesidir. Çalışma kapsamında öncelikle İngiltere'nin siyasal ve yönetsel yapısı genel hatlarıyla ele alınmakta olup; İngiltere'de yerel yönetim sistemine ve yerel yönetimlerde reform çalışmalarına değinilmektedir. Son olarak, yerel yönetimlerde yeniden yapılanmaya yönelik girişimler karşılaştırmalı yöntem perspektifiyle, Türkiye ve İngiltere örnekleri üzerinden değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER

Merkezileşme, Yerelleşme, Yerel Yönetimler, Reform

ABSTRACT

Through the example of England, while this study focuses on the local government units and the reform efforts in the local governments, it makes comparisons between England, which has the Anglo-Saxon governmental tradition, and Turkey, which has the governmental tradition of the Continental Europe, within the framework of the local governments. The main aim of the study is comparatively to assess the transformational and reform efforts experienced in the public administrations in general and the local governments in England and Turkey in particular under the concepts of "centralization" and "decentralization". The study primarily examines the political and administrative structure of England in general terms and refers to the administrative system of England and the reform efforts in its local governments. As a result, it is tried to assess the efforts to restructure initiatives in the local governments with a comparative method by the examples of Turkey and England

KEYWORDS

Centralization, Decentralization, Local Governments, Reform

Makale Gönderim Tarihi: 01/03/2017

Makale Kabul Tarihi: 04/04/2017

* Bu çalışma, 7-9 Mayıs 2015 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi tarafından düzenlenen 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu'nda (KAYSEM) sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş, genişletilmiş ve güncellenmiş halidir.

** Yrd. Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, sefausta@kmu.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, elvetinakman@sdu.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, mkocaoglu@ahievran.edu.tr

GİRİŞ

Karşılaştırmalı çalışmalara, kamu yönetiminde ve yerel yönetimler akademik yazınında son yıllarda artan şekilde yer verilmektedir. Ülkelerin siyasal ve yönetsel yapılarının karşılaştırılarak, karşılaştırılacak ülkelerin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada da üniter devlet sisteminin hâkim olduğu İngiltere ve Türkiye’de yerel yönetim sistemlerinin mukayeseli olarak irdelenmesi amaçlanmaktadır. İki ülkedeki yerelleşme çabaları dikkate alınarak, merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin ele alınması çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

İngiltere'nin karşılaştırma yapılacak ülke olarak seçilmesinin ilk sebebi güçlü yerel yönetim geleneğine sahip olması ve yerel yönetimler alanında Türkiye'ye aktarılacak tecrübeler ve alınacak derslerin ortaya konulmasıdır. Bununla birlikte, İngiltere’de son yıllarda kamu yönetimi alanında ortaya konulan yeniden yapılanma çalışmaları ve yerel yönetimlere yönelik reform girişimleri de dikkati çekmektedir. Benzer şekilde, 2003 sonrası dönemde Türk kamu yönetiminde meydana gelen değişim ve dönüşüm çerçevesinde yerel yönetim sisteminde reform çabaları da göz önünde tutularak, iki ülkenin yerel yönetim sistemleri karşılaştırılmak istenmiştir.

Çalışma kapsamında öncelikle İngiltere'nin siyasal ve yönetsel yapısı genel hatlarıyla ele alınmaktadır. Daha sonra, yasama, yürütme ve yargı erkleri üzerinden genel bir şablon çizilerek esas konuyu oluşturan yerel yönetim birimleri incelenmekte ve İngiltere’de yerel yönetimlerde tarihsel süreç içerisinde gerçekleştirilen reform çalışmalarına değinilmektedir. Bu yapılırken göz önüne alınması uygun görülen temel kriter ise merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkileri bağlamında yerel yönetim birimlerinin ne derecede merkezi yönetimin etkisi ve yönlendirmesi altında kaldığıdır. Bu kriter ekseninde yapılan esas değerlendirme ise seçilen ülke yerel yönetim biriminin idari ve mali özerkliğe sahip olup olmadığı ve reform çalışmalarının buna ne derecede katkı sağlayabildiğidir. Çalışmada son olarak, merkezleşme-yerelleşme çabaları ve yerel yönetimlerde yeniden yapılanmaya yönelik girişimler karşılaştırmalı yöntem perspektifiyle, Türkiye ve İngiltere örnekleri üzerinden değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

1. İNGİLTERE'DE SİYASAL VE YÖNETSEL SİSTEM

Resmi adı “Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı” (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) olan İngiltere; Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda’dan meydana gelmektedir (Karasu, 2013; Canpolat, 1999; Boyraz, 2015). Ülkede meşruti nitelikte bir krallık olmakla birlikte, yönetsel pratiklere bakıldığında kuvvetler ayrılığı prensibinden kaynaklanan demokratik bir Parlamenter Sistem bulunduğu söylenebilir. Bu sistem, belli açılardan İngiltere’ye özgü bir yorum ile uygulamaya geçirilmektedir. İngiltere’de kuvvetler ayrılığı prensibi, daha gelenekçi, monarşik görünümlü ve üniter bir çerçevede değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, yasama konusunda mutlak yetkiyi elinde bulunduran ve kamu örgütlenmesinde tek yetkili kılınan bir Parlamento (Westminster) bulunmaktadır (Arslan, 2013). Ülkenin siyasi kurumları, “Taç” adı verilen temsili bir monarşi, “Kabine” ve “Parlamento” (Lordlar ve Avam Kamarası) üçlüsünden oluşmaktadır. Böylesi bir sistem aynı zamanda, tek bir parlamento ve hükümetin olduğunu göstermesi bakımından da anlamlıdır. Bu durum ülkede, üniter nitelikleri ve merkezi refleksleri ağır basan bir uygulama sürecini de beraberinde getirmiştir (Çam, 2000; Eroğul, 2006 ve ; Roskin, 2014).

İngiltere’de yürütmeyi; Kraliyet, Özel Konsey, Bakanlar Kurulu, Başbakan, Kabine ve yürütmenin yönetim aygıtı olan kamu yönetimi oluşturmaktadır. Yetkileri sembolik de olsa, Kraliçenin (Taç) yürütme ve yargının başı, yasamanın önemli bir parçası, ülkenin değişmez devlet başkanı olduğu görülmektedir. İngiltere’de kamu görevlileri devletin değil, kraliyetin görevlileridir. İngiltere’de devlete ayrı bir tüzel kişilik tanınmamıştır ve kamu yönetiminin ayrı bir tüzel kişiliği ve anayasal sorumluluğu yoktur. Bu özellikleri ile İngiltere, Kıta Avrupa’sı geleneğine sahip diğer bazı ülkelerden farklılaşmaktadır (Karasu, 2013).

Parlamenter demokrasi ile yönetilen, anayasal bir krallık olan İngiltere'nin yönetsel sistemi, üniter ve merkezi yönleri ağır basan bir niteliğe sahiptir (Çam, 2000). İngiltere’de üniter ve merkezi yapılanmanın ağırlığı, belli araçlar kullanılarak hissettirilmektedir. Bu noktada kullanılan en somut araç, Galler, İrlanda ve İskoçya gibi Birleşik Krallık içerisindeki diğer ülkelerde kurulan ve belli hizmet alanlarında yetkiyi elinde tutan "Ofisler"dir. İngiltere’de merkezi yönetim taşrada genellikle bakanlıklar nezdinde örgütlenmemişse de yukarıda bahsedilen sistemin genel yapısı, merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde büyük bir etki bıraktığını göstermektedir. Buna ek olarak, merkezi yönetim, yasama, yürütme ve yargı erklerine ait yetkileri elinde tutmakta; yerel yönetim birimlerine yürütme yetkisinin sadece bir kısmı devredilmektedir (Worthy vd., 2011). İngiltere’de, Türkiye’de olduğu gibi merkezi yönetime bağlı il ve ilçelerden oluşan standart bir taşra örgütlenmesi (mülki idare sistemi) yoktur. Bakanlıkların kendisine bağlı bölge veya daha alt düzeylerde taşra örgütleri vardır (Karasu, 2013).

Sonuç itibariyle, İngiltere'nin siyasal ve yönetsel geleneği Westminster model olarak tanımlanmaktadır. İngiltere'de siyasal-yönetsel modelin temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Karasu, 2013):

- Yürütme gücünün merkezde toplanması (güçlü iktidar),
- Ulus devlet ve tekçi devlet,
- Tekçi-merkeziyetçi yönetim,
- Çoğunlukçu seçim sistemi,
- İki egemen partili sistem,
- Tek partili ve uzun süreli iktidarlar,
- Yazılı olmayan anayasa,
- Parlamento egemenliği,
- Asimetrik iki meclislilik,
- Kabine sistemi ve kabinenin parlamentoya karşı sorumluluğu.

2. İNGİLTERE'DE YEREL YÖNETİMLER

İngiltere, yerel yönetim deneyiminin en eski olduğu ülkelerden birisidir. İngiltere'nin idari teşkilatlanmasında 10. yüzyıldan bu yana, "county, district, township/parish" gibi yerel birimler rol oynamıştır (Nadaroğlu, 2001; Parlak ve Caner, 2005; Üste, 2005).

İngiltere'de yerel yönetim yapılanması, tarihi süreç içerisinde ciddi değişikliklere uğramıştır. Birleşik Krallık içerisindeki yerel yönetim yapılanması bir yana, İngiltere içerisinde yerel yönetim yapılanması, büyükşehir belediyesi olarak adlandırılabilen olan "metropolitan councils"ler ve bölge belediyeleri olarak adlandırılabilen olan "county councils"lere ayrılmaktadır. Büyükşehir belediyesi ve bölge belediyeleri de kendi içerisinde bazı ayrımları barındırmaktadır. Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir ilçe belediyeleri olarak adlandırılabilen olan "metropolitan district councils"lere; bölge belediyeleri ise bölge ilçe belediyesi olarak adlandırılabilen olan "county district"lere ve köy yönetimi olarak adlandırılabilen olan "parishes"lere ayrılmaktadır (Canpolat, 1999; Uzun, 2003; Yamaç, 2014). Tüm bunlardan ayrı olarak başkent Londra için ayrı bir örgütlenme tasarlanmıştır. Buna da Londra Büyükşehir Yönetimi (The Greater London Authority) ismi verilmektedir (Uyanık, 1993). Londra Büyükşehir Yönetimi, ilk kez 1899'da kurulmuş, 1986 yılına gelindiğinde ise kaldırılmış (Canpolat ve Haktankaçmaz, 2010; Tortop, 1993) ancak 1999 yılında Londra Anakent Belediyesi olarak tekrar hayata geçirilmiştir.

Bahsi geçen yerel yönetim sınıflandırması içerisinde il düzeyinde örgütlenen, ilk ve en geniş kademeyi oluşturan ve yönetsel olarak da bir yerel yönetim olarak ili ifade eden kavram "County"dir. Metropolitan alanların dışında kalan, il sisteminin ikinci kademesini ise "District"ler oluşturur. "District"ler "tek kademeli ve yerel hizmetlerden doğrudan sorumlu birimler" olma özelliği gösterir. Bunlar ayrıca, metropolitan alanlar dışında ise ikinci kademe il sistemi görünümündedir. Metropolitan alanların dışında, nispeten daha kırsal alandaki köy düzeyindeki yapılanmalar ise "Parish"lerdir. Bunlar, doğrudan halkın katılımı veya meclisler aracılığıyla karar alıp politika belirleyen daha küçük yönetsel birimlerdir (İnaç ve Ünal, 2006; Ökmen ve Parlak, 2013; Boyraz, 2015; Parlak ve Caner, 2005).

County'ler, Council adı verilen ve doğrudan halk tarafından seçilen karar alma organına sahiptir. Meclis kendi üyeleri arasından, "Mayor (Chairman)" adı verilen başkan seçmektedir. County Districts'ler, İngiliz yerel yönetim sisteminin en aktif, görev ve yetki bakımından en işler örgütlenmeleridir. Bunlar, şekil olarak County'lere bağlı olmakla birlikte, işleyişte özerk ve tüzel bir yapılanma halinde faaliyet göstermektedirler. Her birinin doğrudan halk tarafından seçilen meclisleri ve meclislerin seçtiği Başkanları (Mayor) bulunmaktadır. Meclisler, County'lerden ayrı olarak kendi bölgelerinde yasama ve yürütme işlevlerini yerine getirmektedir (Ökmen ve Parlak, 2013). İngiltere'de yerel sınırlar içinde kendi kendini yönetmenin tipik bir örneği Township veya Parish'lerdir. Bu birimlerin başına yargı ve yürütme yetkilerine sahip kişiler getirilmektedir. Bunun bir başka ülkede uygulanması mevcut değildir, bu durum İngiliz yerel yönetimlerinin ayırt edici bir özelliğini oluşturmaktadır (Üste, 2005). Parish olarak ifade edilen yerel yönetim birimleri, meclis sistemi içinde temsili demokrasi modeline göre, doğrudan halk katılımı biçiminde faaliyet göstermektedir. Nüfusu, 200'e kadar olan yerlerde doğrudan halk katılımı öngörülmüş, 200'ü geçen köy ve kasabalarda ise meclis faaliyeti zorunlu tutulmuştur (Ökmen ve Parlak, 2013; Yamaç, 2014).

İngiltere'de merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerini değerlendirebilmek adına yerel yönetim birimlerinin genel olarak üstlendiği bir takım faaliyetlere ve özelliklerine değinmek anlamlı olacaktır. İngiltere'de yerel yönetim birimlerinin farklı alanlarda bir takım faaliyetleri üstlendikleri görülmektedir. Ana hatları ile bakıldığında öncelikle yerel yönetimler, her bir hizmete ilişkin bütçeleme, planlama ve hizmet sunumunun yapılmasını üstlenmektedir. Ayrıca bunlar, kişiler ve ticari kuruluşlar arasındaki ilişkilerin kamu

menfaatini gözetecek şekilde düzenlenmesi, belli bir standarda bağlanması ve kurallara uygun yürütülmesinin sağlanmasında rol üstlenmektedir. Bununla birlikte, kurum içi ve dışındaki örgütlenmelerin hizmet alanlarını ve onların yerel faaliyetlerini etkileyebilmek amacıyla stratejik bir planlama anlayışının hakim kılınması ve son olarak da bir takım gönüllü örgüt veya özel şirketlerin, halkın faydasına olacak şekilde faaliyette bulunmasına yönelik kolaylaştırıcı önlemler alınması, teşvik ve ikna edici girişimlerde bulunulması da yerel yönetimlerin üstlendiği faaliyetlerdendir (Leach ve Stewart, 1992'den aktaran Uzun, 2003). Bununla birlikte İngiltere'de yerel yönetimlerin en temel özelliklerinden ilki, "yerel yönetimlerde karar verme yetkisinin seçilmiş üyelerden oluşan yerel meclislerde olması ve meclis üyelerinin tek dereceli seçimle dört yıllığına seçilmesi"dir. İkinci olarak, "yerel yönetimlere belli alanlarda vergi toplama ve harcama yetkisi tanınmasının ve ayrıca merkezi idareden de genel amaçlı yardım alabilmeleri"nin mümkün olmasıdır. Üçüncü özellik, yerel yönetimler üzerinde merkezi yönetimin idari ve bununla birlikte mahkemelerin adli denetimi"nin söz konusu olmasıdır. Bu özellik, yerel yönetimlerin "sadece kendilerine ayrılan alanda kural koyma ve iş yapabilme ile sınırlı" bir özerkliğe sahip olduklarını göstermektedir. Son özellik ise "yerel meclisler arasında hiyerarşik bir ilişkinin olmaması ancak kanunların belirlediği işbölümüne göre işbirliği içinde görev yapmaları"dır (Canpolat, 1999).

İngiltere'de yerel yönetimler, eğitim, ulaştırma, kültür, çevre, sosyal hizmetler, konut, güvenlik ve koruyucu hizmetler, planlı kalkınma gibi faaliyet alanlarında önemli işlevleri yerine getirmekte ve sorumlulukları üstlenmektedir. Bu bağlamda, okullar ve öğrencilerin desteklenmesi; otoyol, köprü, toplu taşıma gibi ulaşım hizmetleri; çocuk ve aile hizmetleri; gençler, yaşlılar ve kimsesizlere yönelik hizmetler; belediye konutlarının yapımı; konut yenileme; toplum sağlığı, iç güvenlik hizmetleri, itfaiye ve kurtarma hizmetlerini de yürütmektedirler. Ayrıca, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, çevre koruma planları ve ekonomik kalkınmaya yönelik hizmetler sunulmakta; çevre sağlığı, kıyıların korunması, katı atıklar ve sokak temizliği, zirai hizmetler, balıkçılık hizmetleri de yerine getirilmektedir. Bunların yanında, yerel vergilerin toplanması, yerel seçimler, acil durum planlaması gibi idari görevleri yürüttükleri de görülmektedir (Karasu, 2013).

İngiltere'de yerel idare gelirleri, yani genel olarak yerel gelirler; yeniden dağıtım yoluyla devlet tarafından aktarılan paylar ve devlet bütçesinden ayrılan paylardan oluşmaktadır. Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise gelirler; yerel vergiler (tek tip iş vergisi, emlak vergileri, belediye vergisi, harçlar ve kira gelirleri), yardımlar ve bağışlar, merkezi yönetimden gelen paylar (hükümet yardımları), borçlanma ve diğer gelirler olmak üzere beş kalemde toplanmaktadır (Parlak ve Caner, 2005; Nadaroğlu, 2001; Ökmen ve Parlak, 2013; Karasu, 2013).

İngiltere'de yerel yönetimlerin anayasal bir dayanağı yoktur. Yerel yönetimler parlamentonun denetimi altındadır. Parlamento, yerel yönetimlerin karar organlarını dağıtabilir, yetkilerini sınırlandırabilir. 2011 yılında çıkarılan Yerel Yönetim Yasası ile İngiltere'de yerel yönetimler, yasayla açıkça kısıtlanmadıkça, "herhangi bir yerel sorunla ilgili olarak müdahale ve girişimde bulunma hakkı" olarak ifade edilen "genel yetki"ye sahip kılınmışlardır. Diğer taraftan, "yetki aşımı" ilkesi gereği yerel yönetimler, kendilerine yasalarla verilen işlevlerinin dışında herhangi bir işlevi yerine getiremezler. Merkezi yönetim, yerel yönetimlerin hizmet kapsamını ve hizmetlere ilişkin standartları belirleyebilmektedir. Yerel yönetimlerin sundukları hizmetlerin denetimi, ilgili bakanlıklar tarafından gerçekleştirilmektedir. Yetki aşımına yönelik olarak, bakanlıklar dışında, mahkemeler ve bağımsız denetim birimlerince sıkı bir denetim yapılmaktadır. Yerel yönetimlerin yetersiz gördükleri hizmet alanlarında, merkezi yönetim, herhangi bir yargı kararına gerek duymadan, bu işlevleri başka bir yerel yönetim birimine veya başka kamu kurumlarına aktarabilmektedir (Karasu, 2013).

3. İNGİLTERE'DE YEREL YÖNETİMLERDE REFORM ÇALIŞMALARI

Köklü bir yerel yönetim geleneğine sahip olan İngiltere'de yerel yönetimlerin kökenleri ortaçağlara kadar götürülmektedir. 19. yüzyılın başlarında ise İngiltere'de yerel yönetimler, yaklaşık 15 bin köy ve kasaba meclisinden oluşmaktaydı. Yerel yönetimlerle ilgili ilk genel düzenleme, 1835 yılında Municipal Corporation Act ile yapılmış ve yerel yönetimlerin görevleri ile karar organlarının (councils) yetkileri belirlenmiş, erkeklere seçme hakkı tanınmış ve yerel yönetimlerin görevlerini yapabilmeleri için vergi koyma yetkisi verilmiştir.

Tablo 1: İngiltere'de Yerel Yönetimlerin Gelişimi ve Yeniden Yapılanması

1835-Belediyeler Yasası	1994- Yerel Yönetim Yasası
1888- Yerel Yönetimler Yasası	1997- Yerel Yönetim Birliğinin Oluşturulması
1894- Yerel Yönetimler Yasası	1999- Londra Anakent Belediye Yasası
1899- Londra Yönetim Yasası	2003- Seçimli Bölge Meclisleri Yasası
1963- Londra Anakent Düzenlemesi	2011-Yerel Yönetim Yasası
1985- Yerel Yönetim Yasası	

Kaynak: (Kalabalık, 2005: 41-42; Karasu, 2013: 198-205; Nadaroğlu, 2001: 143) kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

1888 yılında, County'ler anayasal sistem içerisine alınarak, seçilmiş karar organlarına kavuşturulmuştur. 1888 Yerel Yönetim Yasası ile il meclislerinin niteliği değiştirilmiş, il meclisleri bu dönemde, yetki ve sorumlulukları açısından yerel yönetim sisteminin bel kemiği haline getirilmiştir. Bu yasa ile il meclisleri yanında, 28 alt düzey belediye de oluşturulmuştur (Kalabalık, 2005: 41-42; Karasu, 2013: 198).

1894 tarihli Mahalli İdareler Kanunu (Local Government Act), yerel yönetimler alanındaki dağınıklık ve karışıklığı gidermek amaçlı gerçekleştirilmiştir (Nadaroğlu, 2001: 143). 1894 yılında, districtler oluşturulmuş ve seçilmiş karar organlarına sahip kılınmışlardır (Kalabalık, 2005: 41-42). 1899 yılında, Londra'ya özel bir yasa çıkarılmış, Londra genelini kapsayan ilk belediye oluşturulmuştur (Karasu, 2013: 198). 1945 yılına gelindiğinde, gerçekleştirilen reformlarla, county'lerin ve districtlerin görevlerinde önemli düzenlemelere gidilmiş; yerel yönetimler, sosyal hizmetler, konut yapımı gibi sosyal politika görevleri bakımından güçlendirilmiştir (Kalabalık, 2005: 42).

1963 yılında Londra Anakent Belediyesi oluşturulmuştur. Aynı düzenleme ile 28 olan alt belediye sayısı 32'ye yükseltilmiştir. 1985 yılında çıkarılan Yerel Yönetim Yasası ile yüksek maliyetli, halktan kopuk ve etkinliği düşük olmaları sebebiyle Londra Anakent Belediyesi ve diğer altı anakent belediyesi 1986 yılında kaldırılmıştır (Karasu, 2013: 198-199). Bu belediyelerin kaldırılmasında verimliliği azalttığı; uyuşmazlıklara, işlerin gecikmesine, kaynak israfına neden olduğu; gerekçe gösterilmemekle birlikte farklı siyasi çekinceler nedeniyle kaldırıldığı da söylenilmektedir (Canpolat ve Haktankaçmaz, 2010: 94; Tortop, 1993:7).

Üniter ve merkeziyetçi eğilimleri güçlü bir ülke olan İngiltere'de yerel yönetimlerin adeta merkezi yönetimin taşradaki birer uzantısı gibi algılandığına dair bazı emareler bulunmaktadır. Bu konudaki en somut emarelerden birisi 1986 yılında Londra Büyükşehir Yönetimi'nin kaldırılmasında kendisini göstermiştir. Merkezi yönetim, herhangi bir ulusal gerekçeye dayandırmaksızın bu yönetim birimini kaldırarak ülkedeki yerel yönetim yapılanmasına, derin ve geniş kapsamlı bir etki bırakılabilmıştır (Karasu, 2013:198-199). Bu eğilim ve devamında uygulamada ortaya çıkan bir takım sorunlar, yerel yönetimlere yönelik reformların daha çok, “yerel yönetimlerin merkezi yönetimin etkisinden kurtarılıp idari ve mali açıdan daha özerk bir yapı ve işleyişe kavuşturulması gerektiği” düşüncesinde hayat bulmuştur.

İngiltere'de özellikle 1980'li yılların başından itibaren, özellikle de Margaret Thatcher'ın iktidara gelmesi ile birlikte daha da güçlenen bir reform rüzgarı esmeye başlamıştır. Yaklaşık on yıllık bir süreç içerisinde genel olarak “özel sektör mantığının kamu yönetimine kazandırılması”, kamu yönetiminin “rekabetçi, müşteri odaklı ve etkin” bir biçimde işlemesine yönelik reform çalışmaları söz konusu olmaya başlamıştır (Kutlu, 2006: 113-114). 1979-1997 yılları arasında iktidardaki Muhafazakar Parti, Margaret Thatcher başkanlığında, neo-liberal yönetim anlayışı ve yeni kamu yönetimi anlayışının da etkisiyle, adem-i merkeziyetçi bir politika belirlemiştir. Bu dönemde, merkezi idarenin taşra birimlerinin yetki ve karar alanları daraltılmaya çalışılmıştır (Kalabalık, 2005: 42-43). İngiltere'de bu dönemden itibaren yalnızca merkezi yönetim ve bürokrasisine yönelik olarak değil, daha özeldir yerel yönetimlere ilişkin reform kapsamında bazı çalışmalar da bulunmaktadır. Yerel yönetimlere yönelik reform çalışmalarının bir kısmı ise merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerini odak noktasına koyan bir takım reform çalışmalarıdır.

1997 yılında, İngiltere'de Yerel Yönetim Birliği kurulmuştur. Birlik, İngiltere ve Galler'deki yerel yönetim birimlerinin temsilcilerinden oluşmaktadır. 1999 yılında, Londra Anakent Belediyesi Yasası ile Thatcher döneminde kaldırılan, Londra Anakent Belediyesi Yasası ile Londra Anakent Belediyesi yeniden kurulmuş ve yeni birimin görev alanları genişletilmiştir (Karasu, 2013: 199-200, 205). Yeni yönetsel birime, önceki özelliklerin dışında bir takım yeni özellikler kazandırılmıştır. Temsil ve yürütme yetkisinin büyükşehir belediye başkanında toplanması, genel sorunların çözümünde icra yetkisinin yanı sıra liderlik ve planlama

yetkisinin kazanılması, son olarak da büyükşehir yönetimi dışındaki yönetsel birimler ile ve onlar arasında eşgüdümün sağlanması önemli ve stratejik bir yerel yönetimi birimi olarak kabul edilmesini beraberinde getirmiştir (Köseçik, 2000: 74-75; Demirkaya ve Bozlağan, 2005:503).

İngiltere’de bahsi geçen reform çalışmaları kapsamında yerel yönetimlerin hizmet verdikleri alanın ve verilen hizmetin kapsamının yeniden belirlenmesi ve buna ek olarak mali yapıları ile ilgili sıkça yeni düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. 2000’li yıllara doğru hazırlanan Yerel Yönetim Yasası, yerel yönetimlerin reforma tabi tutulmasında önemli bir dönüm noktasıdır. Bu yasa ve devamında oluşturulan “Yerel Kamu Hizmeti Sözleşmesi” (LPSA) ve “En İyi Değer Usulleri”, somut olarak bu amaca hitap etmektedir. Bununla birlikte, her ne kadar Thatcher Dönemi reform çalışmalarında, “yerel otoritelerin güçlerinde kısıntıya gitmek” ve “devleti küçülterek belli sektörlerdeki etkisini azaltmak” şeklinde bir amaç güdülse de daha sonraki dönemde Tony Blair ile birlikte reformlar, bölgeselleşmeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Yine aynı dönemde, “esneklik, yerellik, yerel topluluklar, seçimli bölgeler, özerklik ve yerelleşme” gibi ilkeleri temel alarak, ulusal ve yerel kalkınmanın yerel düzeyde örgütlenen topluluklar ve oluşturulan meclisler tarafından gerçekleştirilebileceğini öngören “Yeni Yerelcilik” anlayışının hayata geçirilmesi gerektiği öngörülmüştür. Ancak, getirilmek istenen yeni düzenlemelerin, yerel yönetimleri ne derecede merkezi yönetime karşı koruyacağı, ne derecede ters etki yaparak aslında merkezi yönetimin güçlenmesine yol açacağı, halen tartışma noktası olarak kalmaya devam etmektedir (Wollmann, 2004:644-647; Karasu, 2013:199-202 ve 151-152; Warty, 2011: 11-12).

İşçi Partisi iktidarında yerel yönetim örgütlenmesine yönelik köklü bir reform girişimi çabası olarak 2003 yılında, “Seçimli Bölge Meclisleri Yasası” ile bir yerel yönetim kademesi olarak seçimle göreve gelecek olan bölge meclisleri kurulmak istenmiş, yasa çıkarılmasına rağmen hayata geçirilememiştir. 2010 yılında iktidarda olan Koalisyon Hükümeti tarafından “Yerel Gelişme” başlıklı rapor yayınlanmıştır. Rapor, İşçi Partisi hükümetleri döneminde aşırı merkezîyetçi uygulamalar ile yerel yönetimlerin özerkliğinin büyük oranda ortadan kaldırıldığı savunulmuştur. Merkezi yönetimin uzantısı gibi işlev gören bölge kalkınma ajanslarının kaldırılacağı ve bu kurumların yetkilerinin de yerel yönetimlere aktarılacağı belirtilmiştir. Koalisyon Hükümeti döneminde, 2011 yılında Yerel Yönetim Yasası çıkarılmıştır. Bu yasa ile yerel yönetimlerin örgütlenmesinde (kademe-sayı-iç örgütlenme) önemli değişiklikler getirmemiştir. Bu yasa ile bölge kalkınma ajansları kaldırılmış, 2010 yılındaki raporda belirtilen bölge kalkınma ajanslarının yetkilerinin yerel yönetimlere aktarılacağı taahhüdü gerçekleşmemiştir (Karasu, 2013:201-203).

Sonuç olarak İngiltere’de, merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkileri açısından bakıldığında, daha önce de ifade edildiği üzere üniter nitelikleri ağır basan ve bu niteliği nedeniyle de merkezi yönetimin çeşitli biçim ve yoğunlukta yerel yönetimler üzerinde söz sahibi olduğu bir yapı ve işleyiş görülmektedir. Nitekim, yerel yönetimlerin üstlendikleri faaliyetler ve özelliklerinden de anlaşılacağı üzere, yerel yönetimlerin yönetsel yapı içerisinde bağımsız hareket etmediği veya idari ve mali anlamda özerk bir anlayışı temsil etmediği görülmektedir. Bunun bir sonucu olarak söylenebilir ki İngiltere’de yerel yönetimlere yönelik olarak, genel yetki ilkesi ile merkezi idarenin bizzat üstlendiği veya başka herhangi bir kuruluşa görev vermediği durumlarda verilecek görevleri yapmakla sınırlı bir yaklaşımın uygulandığı anlamına gelmektedir. 2000 yılında çıkarılmış olan “Yerel Yönetimler Yasası” ile görevlendirme ve yetkilendirme konusunda yerel yönetimler lehine bir takım olumlu gelişmeler olsa da bunun yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. İlerleyen yıllarda yerel yönetimlere başka yetkiler verilmiş olsa da bunların pek çoğunda yeterli şekilde ayrıntıya inilmemiştir ve bunlar, yüzeysel bir reform çalışması olarak kalmıştır (Canpolat, 1999:324; Karasu, 2013:200-202, 215; Kocaoğlu ve Usta, 2015: 340).

2011 yılında çıkarılan Yerel Yönetim Yasası ile birlikte, yerel yönetim yapılanması düzenlenmiş ve yerelleşme söylemine daha çok önem verilmiştir. Karasu’ya göre (2013: 217) yasa, yerelleşmeci bir öze sahip değildir. Yasa’da merkezi yönetime, yerel yönetimlerin örgütlenme ve işleyişine müdahale imkanı tanıyan çok fazla önemli yetkiler (izin, standart belirleme, denetim, mali konular gibi) verilmiştir. Merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkisinde yerel özerklik açısından önceki düzenlemelerden daha ileri bir noktada değildir. Yeni yasada bakanlara tanınan yetkiler, çok daha fazladır. Sonuçta, yeni yasanın retoriği yerelleşmeci, özü ise merkezîyetçidir.

4. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİMİ VE YENİDEN YAPILANMA

Türkiye’de, yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi incelendiğinde, en küçük yerel yönetim birimi olan köylerin 1924 yılında kabul edilen 442 sayılı Kanun’a dayalı olarak faaliyet ve işlevlerini yürüttüğü ifade edilebilir.

Tablo 2: İl Özel İdarelerinin Tarihsel Gelişimi

1864-Vilayet Nizamnamesi	1913-İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanun-u Muvakkat
1871-Vilayet Nizamnamesi	1987-3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
1876-Kanun-i Esasi	2005- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

Kaynak: (Eryılmaz, 2015: 163-168; Ökmen ve Parlak, 2013: 179; Şengül, 2013: 34-39) kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Bir diğer yerel yönetim birimi olan İl Özel İdareleri'nin temelleri 1864 Vilayet Nizamnamesine dayanmaktadır. Bu nizamname ile eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmiştir. 1871 Vilayet Nizamnamesi ile ülke yönetiminde nahiye ortaya çıkarılmış, merkezi idarenin taşra yönetimi "vilayet-sancak-kaza-nahiye-köy" biçiminde beşli bir kademe oluşturulmuştur. Bununla birlikte, 1876 Anayasası (Kanun-i Esasi) ile tevsi-i mezuniyet (yetki genişliği) ve tefrik-i vezayif (görev paylaşımı-yerinden yönetim) ilkeleri vurgulanarak, ilin genel yönetimi ve ilin özel yönetimi arasında bir ayırım yapılmıştır. 1913 yılına gelindiğinde, "İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanun-u Muvakkat yürürlüğe girmiş ve ilin genel yönetimi ve özel yönetimi ayrımı getirilerek, il'e tüzel kişilik hakkı verilmiş, kendisine has gelir kaynakları oluşturulmuştur (Eryılmaz, 2015: 163-168; Şengül, 2013: 36-39). Geçici kanun, 1987 yılında 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu kabul edilene kadar yürürlükte kalmıştır. İl Özel İdareleri halen 2005 yılında çıkarılan 5302 sayılı yasa çerçevesinde faaliyet göstermektedir (Ökmen ve Parlak, 2013: 179).

Tablo 3: Belediyelerin Tarihsel Gelişimi

Kadılık Kurumu	1877- Dersaadet Belediye Kanunu
1826- İhtisab Nezareti ve İhtisab Müdürlükleri	1930- 1580 Sayılı Belediye Kanunu
1868- Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi	2005- 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Kaynak: (Eryılmaz, 2015: 229-235) kaynağından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tanzimat öncesi dönemde, kentsel ve beledi hizmetlerin sağlanmasında Kadılık Kurumu önemli bir işlev görmüştür. 1826 yılında "İhtisab Kurumu" yeniden düzenlenerek İhtisab nezareti ve İhtisab Müdürlükleri kurulmuştur. Böylece, yerel yönetim kurumu kadılıktan İhtisab Nezareti ve Müdürlüklerine geçmiştir. Tanzimat sonrası dönemde, batılı anlamda belediye teşkilatının temelleri, 1855 yılında İstanbul'da kurulan Şehremaneti'ne dayanmaktadır. Daha sonrasında, belediyeler ile ilgili 1868 yılında Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ve 1877 Dersaadet Belediye Kanunu uygulamaya konulmuştur. 1912 yılında çıkarılan Dersaadet Teşkilat-ı Belediyesi Hakkında Kanun-u Muvakkati, 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 85 yıl yürürlükte kalan bu kanun yerini 2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı kanuna bırakmıştır (Eryılmaz, 2015: 229-235).

Tablo 4: Büyükşehir Belediyelerinin Tarihsel Gelişimi

1982 Anayasası	2008-5747 Sayılı Kanun
1984- 3030 Sayılı BŞB Kanunu	2012- 6360 Sayılı Kanun
2004- 5216 Sayılı BŞB Kanunu	30 Mart 2014-6360 Kanun Uygulanması

Kaynak: (Şengül, 2013: 115-118) kaynağından yararlanılarak oluşturulmuştur.

1982 Anayasası'nın 127. maddesinde vurgulanan "büyük yerleşim yerleri için özel yönetim biçimleri oluşturulabilir" şeklindeki düzenlemeye dayanılarak oluşturulan Büyükşehir Belediyeleri, 1984 yılında kabul edilen 3030 sayılı kanun ile yasal dayanak kazanmış ve bu kanun yerini 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'na devretmiştir (Şengül, 2013:115-118).

Yerel yönetim reformlarını da içeren 2003 sonrası dönemde kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında, merkez-yerel ilişkileri düzenlenmiştir. Bu ekseninde, yeniden yapılanma çalışmaları bütüncül bir yaklaşım içinde ele alınmıştır. Bu çerçevede, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında karşılıklı işbirliğine dayalı bir yaklaşım benimsenmiştir. Kamu yönetimi reformları ile geleneksel yönetim

düşüncesinden vazgeçilerek, yeni yönetim yaklaşımının temel özellikleri vurgulanmıştır. Bu reformlarla, hizmetlerin yerinden yönetim kuruluşlarınca sağlanması amaçlanarak, merkezden yönetim yerine yerinden yönetime ağırlık verilmesi hedeflenmiştir (Eryılmaz, 2003: 12-14; Eryılmaz, 2007: 45-47).

2004 ve 2005 yıllarında gerçekleştirilen yerel yönetim reformlarıyla; kentsel bütünlük sağlanması, kamuda stratejik yönetim anlayışı yerleştirilmesi, yönetim yapılarının güçlendirilmesine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu yasal düzenlemelerle, katılımcı yönetim anlayışı ve yerel yönetimlerde demokratik yapıyı geliştirilmesine yönelik önemli yenilikler getirilmiştir (Şarbak, 2007: 60-63). Bu bağlamda, mahalle yönetimi düzenlenmiş ve gönüllü katılıma imkan sağlanmıştır. Meclis toplantılarının halka açık olması hususu düzenlenmiştir. "Herkes ikamet ettiği yerin hemşehrisidir" denilerek kentte yaşayanların hak ve yükümlülükleri vurgulanmış ve hemşehri hukuku yeniden düzenlenmiştir. İhtisas ve denetim komisyonları oluşturulmuş, gönüllü katılıma imkan verilmiş, yerel demokrasinin bir aktörü olarak kent konseyleri hayata geçirilmiştir (Eryılmaz, 2015: 192-194). Yerel yönetim reformları ile yerel yönetimlere önemli yetkiler aktararak, adem-i merkezîyetçi yönetim anlayışın yönetim sistemine entegre edilmeye çalışıldığı söylenilebilir.

2008 yılında, 5747 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile belediyelerin daha etkin ve verimli çalışmalarını sağlayabilmek adına, belediyenin kuruluş koşulları yeniden düzenlenmiş ve bu kanunla nüfusu 2000 in altında olan belediyeler kapatılmıştır.

2012 yılına gelindiğinde, "6360 sayılı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kabul edilerek, Büyükşehir Belediyeleri'ne yönelik değişiklik ve düzenlemelere gidilmiştir. Kanunla birlikte, 14 Yeni Büyükşehir Belediyesi ve Büyükşehir Belediye sınırları içinde 27 yeni ilçe kurulmuştur (md.1). Büyükşehir Belediyesi olan ve büyükşehir belediyesine dönüştürülen illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve beldelerin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve mahalle haline getirilmiştir, İl Özel İdarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış, bu illerdeki bucaklar ve bucak teşkilatları kaldırılmıştır (md.1). Tüm büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırı (md.1); büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediyelerinin sınırları, ilçe mülki sınırı olarak belirlenmiştir (md.6). Büyükşehir Belediyelerinin olduğu illerde kurulu bulunan, Mahalli İdare Birlikleri kaldırılmıştır (Geçici, md.1). Tüm büyükşehir belediyelerinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı oluşturulmuştur (md.34).

Tablo 5: 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Türkiye'de Yerel Yönetim Sayıları

	6360 Öncesi	6360 Sonrası (2015)
Köy	34283	18333
İl Özel İdaresi	81	51
Belediye	2950	1397
Toplam	37314	19781
B.Ş. Belediyesi	16	30
İl Belediyesi	65	51
B.Ş. İlçe Belediyesi	143	519
İlçe Belediyesi	749	400
Belde Belediyesi	1977	397
Mahalli İdare Birlikleri	1411	787

Kaynak: (MİGM, 2015: 13-15; MİGM, 2016: 13-15) kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

2014 yılı 30 Mart yerel seçimleri sonrasında uygulamaya konulan kanunla, ölçek ekonomisinden yararlanılarak, hizmet sunumunda etkinlik ve verimliliğin hayata geçirilmeye çalışıldığı ifade edilebilir. Bu

çerçevede, yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, belde belediyeleri ve köylerin sayıları önemli ölçüde azalmıştır.

SONUÇ YERİNE: İNGİLTERE VE TÜRKİYE YEREL YÖNETİM SİSTEMLERİ KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

İki ülke mukayeseli olarak kıyaslandığında, Tablo 6'da görüleceği üzere, İngiltere Anglo-Sakson geleneğe sahip bir ülke iken, Türkiye'de Kara (Kıta) Avrupa'sı geleneği hüküm sürmektedir. Bunun yansıması olarak, İngiltere'de tek yargı sistemi, Türkiye'de düalist yargı düzeni hakimdir. Kamu hukuku-özel hukuk ayrımının var olduğu Türkiye'de hukuk sistemi, adli yargı-idari yargı biçiminde şekillenmiştir. Parlamenter yönetim anlayışının var olduğu Türkiye ile karşılaştırıldığında İngiltere'de de parlamenter sisteminin yürürlükte olduğu dikkati çekmektedir. Burada vurgulanması gereken bir diğer husus İngiltere'de kraliçenin yönetim sürecinde söz sahibi olmasıdır. Bu durum ülkede parlamenter monarşi sisteminin var olduğunun bir göstergesidir. İngiltere'de çift kanatlı yasama sisteminin (Avam Kamarası ve Lordlar Kamarası) var olduğu görülürken, Türkiye'de yasama işlevi sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yerine getirildiğinden, tek kanatlıdır. İngiltere'de kraliçe ve hükümet, yürütmenin iki kanadını oluştururken, Türkiye'de yürütme Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından oluşmaktadır. Üniter devlet sisteminin var olduğu İngiltere'de ve Türkiye'de merkeziyetçi yönetim anlayışının hüküm sürdüğü ifade edilebilir.

Tablo 6: İngiltere ve Türkiye Siyasal ve Yönetimsel Sistemleri

	TÜRKİYE	İNGİLTERE
Devlet Yapıları	Üniter	Üniter
Siyasal Yapıları	Parlamenter Cumhuriyet	Parlamenter Monarşi
İdari Yapıları	Merkeziyetçi	Merkeziyetçi
Hukuk Sistemi	Kıta-Avrupası Geleneği	Anglo-Sakson Geleneği
Yasama Düzeni	Tek Kanatlı TBMM	Çift Kanatlı: Avam-Lordlar Kamarası
Yürütme Düzeni	Çift Başlı Cumhurbaşkanı-Bak. Kurulu	Çift Başlı Kraliçe (Taç)-Hükümet
Yargı Düzeni	Düalist Yargı Düzeni Adli Yargı/İdari Yargı	Tek Yargı Düzeni

Kaynak: (Eryılmaz, 2015; Roskin, 2014; Karasu, 2013) kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Türkiye'de yerel yönetimler bilindiği üzere coğrafi ve hizmet yerinden yönetim kuruluşları olarak ikiye ayrılmaktadır. Coğrafi yerinden yönetim kuruluşları, köy, belediye il özel idaresi şeklinde örgütlenme gerçekleştirmektedir. Tablo 7'de görüleceği üzere, iki ülkenin yerel yönetim sistemleri karşılaştırıldığında ikisinde de merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde bir kontrolünün var olduğu dikkati çekmektedir. Bu bağlamda, iki ülkede yerel yönetimler üzerinde vesayet denetimin varlığı, yerel yönetim kuruluşlarının özerkliğinin kısıtlı olmasına yol açmaktadır. İngiltere'de yerel yönetimlerin anayasal dayanağı bulunmazken, Türkiye'de yerel yönetimlerin anayasal dayanakları mevcuttur. İki ülkede de yerel yönetimlerin geniş faaliyet alanları bulunmakta ve yerel kuruluşlar tarafından önemli işlevler yürütülmektedir. Eryılmaz (2015)'in ifadeleri ile Türkiye'de 2004 sonrası dönemde yerel yönetimlerin yetki ve görevlerinde, liste (tadadi) usulü sayma yönteminden yetki ve genel yetki ilkesine geçilmiştir. Belediyelerin yetki ve görevleri, liste halinde sayılmamış ve konu olarak belirtilmiştir. İngiltere'de ise yerel yönetimler, Karasu (2013)'ün ifadeleriyle genel yetki ilkesine (yasayla açıkça kısıtlanmadıkça, herhangi bir yerel sorunla ilgili olarak müdahale ve girişimde bulunma hakkı) sahiptir, aynı zamanda yerel yönetimler yetki aşımı ilkesine (kendilerine yasalarla verilen işlevlerinin dışında herhangi bir işlevi yerine getiremezler) göre hareket etmektedirler.

Tablo 7: İngiltere ve Türkiye Yerel Yönetim Sistemleri

	TÜRKİYE	İNGİLTERE
Yerel Yönetimler	İl Özel İdaresi, Belediye, Köy	County, District, Parish
Yerel Yönetimlerin Dayanakları	Anayasal dayanağı var, Görev ve yetkiler kanunlarla düzenlenmiştir	Anayasal Dayanağı yok, Görev ve yetkiler kanunlarla düzenlenmiş
Yerel Yönetimlerin Organları ve Seçimleri	Belediye: Karar (meclis) ve yürütme organı (başkan) seçimlerle işbaşına gelmektedir. İl Özel İdaresi: Karar organı (meclis) seçimle işbaşına gelmekte, yürütme organı (Vali) seçimle gelmemektedir. Köy: Köydeki seçmenlerden oluşan köy derneği aynı zamanda genel karar organıdır. Karar (ihtiyar meclisi) ve yürütme (muhtar) organları seçimle işbaşına gelmektedir.	County: Karar Organı meclis seçimle işbaşına gelmekte, Meclis kendi üyeleri arasından başkanı seçmektedir. District: Karar Organı olan meclis seçimle işbaşına gelmekte, Meclis kendi üyeleri arasından başkanı seçmektedir Parish: Nüfusu, 200'e kadar olan yerlerde doğrudan halk katılımı mümkündür. 200'ü geçen köy ve kasabalarda meclis faaliyeti zorunludur.
Yerel Yönetimlerin İşlev ve Faaliyet Alanları	Altyapı hizmetleri, eğitim, sağlık, kültür, ekonomi ve ticaret, konut, çevre, şehir içi ulaşım, sosyal hizmetler vd.	Eğitim, ulaştırma, kültür, çevre, sosyal hizmetler, konut güvenlik ve koruyucu hizmetler, planlı kalkınma, vd.
Yerel Yönetimlerin Yetki ve Görevleri	Genel Yetki İlkesi ve Yetki İlkesi	Genel Yetki İlkesi ve Yetki Aşımı İlkesi
Yerel Yönetimlerin Gelirleri	Vergiler, Harçlar, Harcamalara Katılma Payları, Genel Bütçe Gelirlerinden Ayrılan Paylar, Bağışlar, Borçlanmalar	Emlak Vergileri, Bağışlar, Borçlanmalar, Hükümet Yardımları, İşletme Kazançları, Diğer Gelirler
Merkezi-Yerel Yönetimler İlişkisi	Merkezi yönetimin denetimi ve yaptırımı söz konusudur.	Merkezi yönetimin denetimi ve yaptırımı söz konusudur.
Yerel Yönetimlerin Denetimi	Vesayet Denetimi Yargısal Denetim Mali Denetim (Sayıştay) Etik Denetim Ombudsman Denetimi	Parlamentonun Denetimi Vesayet Denetimi Sunulan Hizmetler İlgili Bakanlığın Denetimi Yargısal Denetim
Yerel Yönetimlerin Özerkliği	Kısıtlı	Kısıtlı

Kaynak: (Eryılmaz, 2015; Karasu, 2013; Ökmen ve Parlak, 2013; Şengül, 2013; Parlak ve Caner (2005); Nadaroğlu, 2001; Canpolat, 1999) kaynaklarından yararlanarak oluşturulmuştur.

Sonuçta, merkeziyetçiliğin varlığını sürdürdüğü İngiltere ve Türkiye'de, yeni kamu yönetimi ve yeni kamu işletmeciliği anlayışının da etkisiyle yerel yönetimlere yetki devrine gidilerek, yerelleşme çabalarına girişildiği dikkati çekmektedir. İngiltere'de yerel yönetimlere yönelik reform çalışmaları özellikle 1980 sonrası dönemde yoğunlaşmıştır. Bu reform çalışmaları kapsamında genel olarak yerel yönetimlerin hizmet kapsam ve alanlarının belirlenmesi ve mali yapıları ile ilgili yeni düzenlemeler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Türkiye'de ise 1980 sonrası dönemde siyasal ve yönetsel alanda meydana gelen dönüşüm çabaları ile 2003 sonrası dönemde özellikle yerelleşme eksenli reform çabalarının ve yerel yönetimlere yönelik yasal mevzuat değişikliklerinin hızlandığı ve yerel yönetimlere yönelik önemli değişikliklerin meydana geldiği söylenilebilir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Rıza (2013), *Demokratik Yönetim Sistemleri*, Dora Yayıncılık, Bursa.
- BOYRAZ, Hacı Mehmet (2015), "Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı", <http://akademikperspektif.com/2013/11/02/buyuk-britanya-ve-kuzey-irlanda-birlesik-kralligi/> (Erişim Tarihi: 12.03.2015).
- CANPOLAT, Hasan ve Haktançmaz, M. İlker (2010), "Yerel Yönetişim Sorunları Açısından Londra Büyükşehir Yönetimi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C:19, S:1, ss. 91-106
- CANPOLAT, Hasan (1999), "İngiltere'de (Britanya) Mahalli İdareler", *Dünyada Mahalli İdareler*, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayınları Ankara.
- ÇAM, Esat (2000), *Çağdaş Devlet Sistemleri*, Der Yayınları, İstanbul.
- DEMİRKAYA, Yüksel ve Bozlağan, Recep (2005), "Londra Anakent Belediye Sistemi İle Türk Anakent Belediye Sisteminin Karşılaştırması", Özgür, Hüseyin ve Kösecik, Muhammet (Ed.), *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1*, Nobel Yayınevi, Ankara, ss. 499-511.
- EROĞUL, Cem (2006), *Çağdaş Devlet Düzenleri*, Kırilangıç Yayınevi, Ankara.
- ERYILMAZ, Bilal (2003), "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Perspektifi ve Stratejisi", *İdarecinin Sesi Dergisi*, C:15, S:100, ss.25-42.
- ERYILMAZ, Bilal (2007), "Bürokrasi Merkezli Değil, Vatandaş Merkezli Bir Yapılanma", *Çerçeve Dergisi*, Y:15, S:44, ss. 44-48.
- ERYILMAZ, Bilal (2015), *Kamu Yönetimi*, Umuttepe Yayınları, 8. Baskı, Kocaeli.
- İNAC, Hüsametdin ve Ünal, Feyzullah (2006), "İngiltere'de Yerel Yönetimler", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S:16,ss. 125-140.
- KALABALIK, Halil (2005), *Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*, Teori-Uygulama, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- KARASU, Koray (2013), "İngiltere'de Kamu Yönetimi", *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri*, Karasu, Koray (Yay. Haz.), İmge Kitabevi, Ankara, ss.145-292.
- KOCAOĞLU, Mustafa ve Usta, Sefa (2015), "Seçilmiş Ülkeler Bağlamında Yerel Yönetimlerde Reformlar ve Temel Eğilimler", *İdari ve Mali Açından Türkiye'de Yerel Yönetimler*, Mecek, Mehmet, Doğan, Mesut ve Parlak, Bekir (Ed.), BEKAD Yayınları, Bursa.
- KÖSECİK, Muhammet (2000), "4 Mayıs 2000 Büyükşehir Belediyesi Seçimlerinin Getirdikleri: Londra'da Yeni Dönem", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C:9, S:3, ss. 69-81.
- KUTLU, Önder (2006), *Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi-Teorik Çerçeve ve Ülke Uygulamaları*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- LEACH S. ve J. Stewart (1992), *Local Government: Its Role and Function*, York: Joseph Rowntree Foundation.
- MİGM (2015), "2014 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu", T.C İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Ankara. http://www.migm.gov.tr/kurumlar/migm.gov.tr/YAYINLAR/FAAL%C4%B0YET%20RAPORLARI/2014_Faaliyet_Raporu.PDF (Erişim Tarihi: 25.12.2015).
- MİGM (2016), "2015 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu", T.C İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Ankara, s.13-15, http://www.migm.gov.tr/kurumlar/migm.gov.tr/YAYINLAR/FAAL%C4%B0YET%20RAPORLARI/2015_MAHALLI_IDARELER_GENEL_FAALİYET_RAPORU.pdf, (Erişim Tarihi: 18.02.2017).
- NADAROĞLU, Halil (2001), *Mahalli İdareler, Teorisi-Ekonomisi-Uygulaması*, Beta Yayınevi, İstanbul.
- ÖKMEN, Mustafa ve Parlak, Bekir (2013), *Kuram ve Uygulamada Yerel Yönetimler- Kavramlar, Yaklaşımlar, Yapılar ve Mevzuat*, Orion Kitabevi, Ankara.
- PARLAK, Bekir ve Cantürk Caner (2005), *Karşılaştırmalı Siyasal ve Yönetimsel Yapılar*, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.
- ROSKİN, Michael G. (2014), *Çağdaş Devlet Sistemleri*, Liberte Yayınları, 7. Baskı, Ankara.
- ŞARBAK, Zekeriya (2007), "Mahalli İdareler Alanında Yaşanan Değişim", *Çerçeve Dergisi*, Y:15, S:44.
- ŞENGÜL, Ramazan (2013), *Yerel Yönetimler*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- TORTOP, Nuri (1993), "Londra Büyükşehir Yönetimi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C: 2, S:1, ss. 3-8
- UYANIK, Sırrı (1993), "Londra'nın Yerel Yönetimi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C:2, S:5, ss. 23-26
- UZUN, Şentürk (2003), "Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı", *İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi Yayınları*, http://www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/21yy/ingiltere.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2015).
- ÜSTE, Rabia Bahar (2005), "Yerel Yönetimlerde Demokratikleşme", *Türk İdare Dergisi*, S:448, ss.49-60.
- WOLLMANN, Hellmut (2004), "Local Government Reforms in Great Britain, Sweden, Germany and France: Between Multi Function and Single-Purpose Organisations", *Local Government Studies*, Vol:30, No:4, ss. 639-665.
- WORTHY, Ben, Amos Jim, Hazell Robert ve Bourke, Gabrielle (2011), *Town Hall Transparency? The Impact of Freedom of Information on Local Government In England*, UCL Constitution Unit, London.
- YAMAÇ, Müzehher (2014), "İngiltere'de Yerel Yönetimler", *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilim Metinleri*, No: 4, bhi.nku.edu.tr/basinyonetim/resim/images/.../413/.../Sbm_04_2014.pdf, (Erişim Tarihi: 25.12.2015).